

Ferenczi Ilona

Conditor alme siderum

Kiegészítés a „Salve regina — salve rex” kontrafaktum-családhoz

Amikor néhány évvel ezelőtt a középkori Mária-antifónák protestáns kontrafaktumával foglalkoztunk,¹ vizsgálódásunkba nem vontuk be alapvetően azt a két sárospataki graduál-kéziratot, amelyeket csak a MTA Könyvtára Kézirattárában fennmaradt XIX. századi másolatokból ismertünk.² A XVII. század első feléből származó Csáti és a Sárospataki Patay graduálnak ugyanis a II. világháború vége felé nyoma veszett, és csak a 90-es években megjelent katalógus³ hívta fel rájuk a figyelmet. Ebből megtudható, hogy a graduálokat a háború vége óta az oroszországi Nyizsnyij Novgorodban hadizsákmányként őrizték.⁴ Annak idején a másolatok ismeretében kizárólag annyit állapíthattunk meg, hogy a Salve regina közvetlen alkalmazásáról a magyarországi reformációból nincsen megbízható adatunk.⁵ Most, hogy a graduálok az orosz fogságból visszatértek korábbi őrzéshelyükre, Sárospatakra, alkalom nyílt arra, hogy az eredeti kéziratokat is megvizsgáljuk.⁶ A már

Ferenczi Ilona zenetudós, tudományos főmunkatárs (MTA Zenetudományi Intézet), egyetemi docens (LFZE Zenetudományi Tanszék).

¹ Ld. FERENCZI Ilona: „Salve regina — Salve rex. Tartalmi változtatások a magyarországi protestáns antifóna- és himnuszfordításokban”, *Magyar Egyházzene* XI (2003/2004) 397–406.

² A két graduálmásolat jelzete: Ms. 10.363 és Ms. 10364. Vö. BÖRZSÖNYI József: *A Tiszáninneni Református Egyházkerület Nagykönyvtárának (Sárospatak) kéziratkatalógusa — 1850 előtti kéziratok — Magyarországi egyházi könyvtárak kéziratkatalógusai*. Catalogi manuscritorum, quae in bibliothecis ecclesiasticis Hungariae asservantur 4. OSZK Budapest 1986, Nr. 10 (Kt. 12) és 9 (Kt. 11) mint elvesztett kéziratokat tünteti fel.

³ A Sárospatakról elhurcolt könyvek és kéziratok listáját tartalmazó katalógus: *Displaced Books from Sárospatak Calvinist College Library (Hungary) in the collections of Nizhny Novgorod Regional Research Library. Catalogue*. Trofejnuje knigi iz biblioteki Sarospatakszkogo reformatszkogo kolledzsa (Vengrija) v fondah Nizsorszskoj goszudarsztvennoj oblasztnoj univszsalnoj naucsnoj biblioteku. Katalog. Összeállította E. ZHURAVLEVA — N. ZUBKOV — E. KORKMAZOVA. Rudomino, Moszkva 1997; ismertette MONOK István: „A szomszédos országokban folyó könyvtörténeti kutatásokról. Néhány figyelemreméltó katalógus (1978–1998)”, *Magyar Könyvszemle* 115 (1999) 129–130.

⁴ Stoll Béla bibliográfiájának második kiadásában már ez a város szerepel leelőhelyként. Ld. *A magyar kéziratok énekeskönyvek és versgyűjtemények bibliográfiája (1542–1840)*. Összeállította Stoll Béla. Budapest 2002. Nr. 15 és 12. A Sárospatakra visszakérült két graduálkéziratot a *Translatio librorum. Tanulmányok az Oroszországból Sárospatakra visszaszolgáltatót könyvek kapcsán* (Szerkesztette Jekaterina Jurjevna GENYIJEVA — KISS Ilona — MONOK István. Budapest Országos Széchényi Könyvtár 2007) tanulmánykötet nem említi.

⁵ Ezért nem vettük figyelembe a XIX. századi másolatban fennmaradt egyetlen *Salve* tételt. Vö. FERENCZI Ilona: i. m. 400.

⁶ A fogságból 2006-ban hazatért könyvek és kéziratok hét ládában érkeztek: a Csáti graduál a VII. ládában (131. számmal), a Sárospataki Patay graduál az V. ládában (130. számmal). A visszatért könyvekből és kéziratokból először a budapesti Nemzeti Múzeumban rendeztek kiállítást. — A két graduált a következő években restaurálták, a már restaurált kéziratokról CD felvételt kap-

restaurált graduálok tanulmányozása során megállapíthattuk, hogy a Magyar Tudományos Akadémián a XIX. században hiteles másolatot készítettek, eltekintve attól, hogy a későbbi bejegyzéseket nem különítették el az alaprétegtől, hiszen a XIX. századi lejegyző személye feltehetően nem változott.⁷ Az időbeli rétegek elkülönítésének fontossága ugyanis témánk egyik tételét, a *Salve* feliratú *Üdvöz légy, irgalmasságnak királya, Jézus Krisztus* kontrafaktum-antifónát is érinti.

A Csáti és a Sárospataki Patay graduál hazatérte után nem sokkal újabb graduállal gyarapodott a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteménye. 2007-ben ugyancsak a Patay családtól egy kolligátum került Sárospatakra, amelynek graduál-része a tornai iskola számára készült 1611 és 1613 között.⁸ Ez az ún. Tornai graduál is tartalmaz kontrafaktum jellegű antifónátételeket, mégpedig az előző cikkünkben már tárgyalt *Istennek szent Fia, a te segítségemben bízunk* antifónát, mely a *Sub tuum praesidium confugimus sancta Dei genitrix* latin minta alapján készült, valamint a *Mennynek, földnek nemes Teremtője* tételt, mely a *Conditor alme siderum* antifóna fordítása és átalakítása.⁹ Bár ez utóbbi antifónát 1636-ban az Öreg graduálban is kinyomtatták az *Antiphonae quotidianae* részben, vagyis az általános, minden napra való antifónák között, teljes dallammal fennmaradt kéziratos előzménye csak most vált ismertté. Így a kéziratos Csáti és Tornai graduálból, valamint a nyomtatott Öreg graduálból jelen közlésünkben további két tétellel egészítjük ki a címben megjelölt kontrafaktum-családot: az általánosan elterjedt *Salve regina* Mária-antifónából készült *Üdvöz légy, irgalmasságnak királya, Jézus Krisztus*, valamint a *Conditor alme siderum* antifónát felhasználó *Mennynek, földnek nemes Teremtője* kontrafaktumokkal.¹⁰

Mint azt már korábban kifejtettük, néhány jól ismert középkori Mária-antifóna és -himnusz szövegét a XVI–XVII. században Istent vagy Krisztust dicsőítő, hozzájuk fohászzkodó szöveggel cserélték fel. Mivel az egész középkorban, így a XVI. század elején is, a kijelölt négy Mária-antifóna az ünnepi időszakok szerint váltakozva az imaórák végén hangzott el s ezek közül a *Salve regina*-t a leghosszabb ideig, Szentháromság vasárnapjától ádventig közel fél éven át

tunk, amiért ezúton is köszönetet mondunk a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei igazgatójának, Dienes Dénesnek és munkatársainak. Külön köszönöm, hogy a faksimile oldalak közlését engedélyezték.

⁷ A Csáti graduál lejegyzésében az alapréteg leíróján kívül legkevesebb hárman vettek részt.

⁸ Ismerteti FERENCZI Ilona: „A Tornai graduál (1611–1613). Egy nemrég előkerült kolligátum «ceremoniális» részének antifónái”, *Zenetudományi dolgozatok 2008*. MTA Zenetudományi Intézet, Budapest 2008. 115–132. A kolligátum ezidáig még nem kapott jelzetet.

⁹ A Tornai graduálban a két tétel a Szentháromság ünnepét követő általános részben foglal helyet: f. 130–f. 131.

¹⁰ Papp Anette a *Mennynek, földnek nemes teremtője* tételt az *Istennek szent Fia* antifónához hasonlóan nem a kontrafaktumok, hanem a variánsok közé sorolja. Vö. PAPP Anette: *A graduál-antifónák középkori kapcsolatai*. Egyházzenei füzetek I/11. Kiadja a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest 2001. 23. Mivel a Csáti graduál antifónáit nem vetette össze a középkori hagyománnyal, így a *Salve* sem került be gyűjteményébe.

énekelték, magától értődő, hogy a német reformáció éppen ezzel a tétellel kezdte az átalakítások sorát: 1523-ban a nürnbergi birodalmi gyűlésre a helybeli St. Sebald-iskola rektora, Sebald Heyden változtatta át a Máriára vonatkozó szöveget Krisztusra.¹¹ Ezt követően a német ágendákban és énekeskönyvekben többféle szöveggel —kisebb vagy radikális változtatásokkal— jegyezték le és nyomtatták ki, melyhez minden esetben az 1. tónusú antifóna dallamát társították.¹²

A magyarországi antifónák összkiadása a *Salve regina* tételnél olyan esztergomi vonatkozású forrást tüntet fel, amelyet a pozsonyi Szent Márton-társas-káptalannak készítettek 1430 körül.¹³ Az 1. tónusú tétel —különösen a fokozást megvalósító ismétlődő szavaknál— gazdagon van ellátva melizmatikával, gyakran hat-hét hang kerül egy-egy szótagra, s több benne a melizmatikus szótag, mint az egy hangra eső egy szótag. A Mária-antifóna egyetlen magyar nyelvű protestáns kontrafaktumát az újból Sárospatakon őrzött Csáti graduálban jegyezték le. A graduál törzsanyagát 1602-ben másolták,¹⁴ amelyet a későbbiekben többen is kiegészítettek néhány tétellel.¹⁵ Ezek közé az utólagos bejegyzések közé tartozik a f. 79^v–80^v-ra írt *Üdvöz légy, irgalmasságnak királya, Jézus Krisztus* kezdetű tétel.¹⁶ A Csáti graduál magyar nyelvű protestáns *Salve*-szövege a két lényegbeli változtatott rész, a megszólítás és a második kérés (*et Iesum benedictum ...*) fordításában Sebald Heyden átalakításához közelít.¹⁷

¹¹ Az átalakításról ld. FERENCZI Ilona: i. m. 398–400.

¹² Vö. *Der Altargesang, 1. Teil. Die einstimmigen Weisen*. Handbuch der deutschen evangelischen Kirchenmusik. Nach den Quellen hrsg. von Konrad AMELN, Christhard MAHRENHOLZ und Wilhelm THOMAS unter Mitarbeit von Carl GERHARDT. I. Band. Göttingen 1941. Nr. 288–290.

¹³ *Antiphonarium Strigoniense*. Pozsony, Archív Mesta, EC Lad 3 (olim: Knauz 3), f. 118^v. Közreadva: *Antiphonen*. Szerk. DOBSZAY László — SZENDREI Janka. *Monumenta Monodica Medii Aevi V/1–3*. Kassel [etc.], Bärenreiter 1999. Nr. 1522.

¹⁴ Vö. Csáti graduál, f. 89^v. Ennek alapján a Csáti graduált legelső fennmaradt kéziratos graduálunknak tekintjük.

¹⁵ Az eltérő írásmód alapján egyértelműen elkülöníthetők a törzsanyagtól a később bejegyzett tételek.

¹⁶ A tételt egy pünkösdi és egy bűnbánati szekvencia (= *Prosa*) közé szúrták be.

¹⁷ A három német változat közül csak a legkevésbé módosított első (*Der Altargesang*, Nr. 288) tartalmazza ezeket a fordulatokat: *Rex misericordiae — irgalmasságnak királya — König der Barmherzigkeit; faciem Patris tui nobis post hoc exilium ostende — az te szent Atyádnak orcáját ez számkivetésnek utána nékiünk megmutassad — Deine barmherzigen Augen zu uns wende ... nach diesem Elende*. Feltételezhető, hogy a magyar nyelvű kontrafaktum készítője ismerte a korábbi német protestáns *Salve* változatot.

*Salve, regina misericordiae,*¹⁸
vita dulcedo et spes nostra, salve,
ad te clamamus exsules filii Hevae,
ad te suspiramus gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos
ad nos converte,
et Iesum, benedictum
fructum ventris tui
nobis post hoc exsilium ostende,
o clemens o pia,
o dulcis Virgo Mater, Maria.

Üdvöz légy, irgalmasságnak királya, Jézus Krisztus,
életünk, üdvösségünk és reménységünk, üdvöz légy,
tehozzád kiáltunk Évának számkivetett fiai,
tehozzád fohászokunk óhajtván és sírván
ez siralomnak völgyéből.
No, azért nekünk szószólónk
az te irgalmasságos szemeidet
mireánk bűnösökre, kérünk fordítsad,
és az te szent Atyádnak orcáját
ez számkivetésnek utána
nékünk megmutassad.
Ó, kegyelemes, ó, irgalmas,
ó, édes Jézus, Szűz Máriának fia.

Amíg a német protestáns *Salve* kontrafaktumokat túlnyomó részt a szillabikus stílus uralja és a melizmák elsősorban a zárlatokra korlátozódnak, a Csáti graduál *Üdvözlégy*-tétele sokkal gazdagabb a díszítőhangokban. A három német változat különbözőképpen viszonyul a latin antifóna *regina* melizmájához. Az első jelzésszerűen emel át egy-egy hangot a megszólításba, a második és a harmadik tropizálja azt. A magyar nyelvű protestáns tételben az üdvözlés jelentősen rövidült: az átalakító-szerző elhagyja a *regina* melizma teljes zenei anyagát, a *misericordiae* melizmarészét viszont kiszótagolja, dupla szótagszámúvá terjeszti ki. Figyelemre méltó, hogy a magyarországi *Salve regina* antifóna *et Iesum benedictum* szavaira komponált 2. tónusból kölcsönzött alsó járású szakaszt a magyar nyelvű kontrafaktum is megtartotta (= *és az te szent Atyádnak orcáját*).¹⁹

A középkori *Conditor alme siderum* a hosszabb terjedelmű és egyedi formálású antifónák közé tartozik, melynek magyar nyelvű változata, a *Mennynek, földnek nemes teremője* tétel részleges kontrafaktumnak tekinthető. A latin antifóna nem szerepel a nemzetközi készletben,²⁰ a magyarországi források közül ugyancsak az Antiphonarium Strigoniense tartalmazza.²¹ Az antifóna az

¹⁸ A latin antifóna kontrafaktummá változtatott sorait és azok magyar nyelvű megfelelőit kurvizáltuk. A szöveget itt a mai helyesírás szerint értelmeztük.

¹⁹ Ld. az 1. faksimilét és kottamellékletet. Az átirásban a mai helyesírást követjük, de a nyelvjárási jellegzetességeket megtartjuk. — A magyar nyelvű *Salve*-parafrázis a Csáti graduál többi tételéhez hasonlóan kulcs nélkül van lejegyezve. A dallam néhány hangját, illetve szeletét az eredetihöz képest szekundál vagy terccel lejjebb vagy feljebb igazítottuk. Ezek (a vonatkozó szótagokat kurvizáltuk): *üdvöz* (másodsor) ... *fohászokunk* ... *te szent Atyádnak orcáját ez számkivetésnek utána nekünk megmutassad* ... *Jézus* 2↓; *kérünk* 3↑; *Atyádnak* ... *ez* ... *ó, édes Jézus, szűz Máriának fia* 3↓; *irgalmas* 2↑.

²⁰ *Corpus Antiphonarium Officii Vol. III. Invitatoria et antiphonae*. Ed. Renato-Joanne HESBERT. Roma 1968.

²¹ Pozsony, Archív Mesta, EC Lad 3 (olim: Knauz 3), f. 8^v. A tárgyalt antifóna a Pars Aestivalis részben maradt fenn *Pro Serenitate* ünnepmegjelöléssel. Közreadva: *Antiphonen* ... Nr. 1476. A kiadvány ezenkívül a XV–XVI. századi Pálos Vesperálét is említi forrásként.

első ádventi himnusz szövegéből indul ki,²² annak első két sorát megtartja, a továbbiakban azonban semmit nem használ fel belőle. A dallamot viszont már kezdettől fogva másképp formálja: amíg a négysoros *Conditor alme* himnusz a fríg (4. tónus) hangnemi keretet alkalmazza, az antifóna-kompozíció az 1. tónusba illeszkedik.²³

Ennek a ritka középkori antifónának dallammal ellátott magyar nyelvű változata két protestáns forrásban, a kéziratoss Tornai graduálban és a nyomtatott Öreg graduálban található.²⁴ A latin szöveg átalakítása a következőképpen történt:²⁵

Conditor alme siderum,
aeterna lux credentium,
qui pro peccatis nostris iuste irascaris
et propitius eris clamantibus ad te.
Domine, miserere nostri,
miserere nostri, Redemptor mundi,
et per intercessionem
Mariae semper virginis
ac sanctorum sanctarumque
omnium caelestium
da nobis serenitatem aeris,
ut cognoscamus,
quia tu solus altissimus in aeternum.

Mennynek, földnek nemes teremtője,
híveknek örök világa,
ki a mi bűneinkért igazán haragszol.
Légy kegyelmes tehozzád kiáltókhoz:²⁶
Uram Isten, irgalmazz minékünk,
e világnak Teremtője, irgalmazz nekünk,²⁷
és a te egyetlen egy fiadért,²⁸
Jézus Krisztusnak esedezéséért
—
—
adj minékünk lelki és testi²⁹ békességet,
hogyan ismerhessünk meg,
hogyan³⁰ csak te vagy felséges Úristen mindörökké.

²² Vö. RAJECZKY Benjamin: *Hymni et sequentiae. Melodiarium Hungariae Medii Aevi I. Beschreibung der Quellen von Polikárp Radó. Zweite, revidierte Ausgabe.* Budapest 1976. Nr. 38: *Conditor alme siderum, Aeterna lux credentium, Christe redemptor omnium, Exaudi preces supplicum.*

²³ Ez a himnusz a magyar graduálokban *Mindeneknek teremtője és híveknek megváltója ... hallgasd meg* szöveggel terjedt el. Előfordulásait ld. CSOMASZ TÓTH Kálmán: *A XVI. század magyar dallamai. Régi Magyar Dallamok Tára I.* Budapest 1958, Nr. 79; BÁRDOS Kornél — CSOMASZ TÓTH Kálmán: „A magyar protestáns graduálok himnusza”, in *Népzene és Zenetörténet III.* Budapest 1977. 149; *Répertoire de la poésie hongroise ancienne.* Manuel de correction d’erreurs dans la base de données, I–II. Direction: Iván HORVÁTH, assisté par Gabriella H. HUBERT. Paris 1992. Nr. 972.

²⁴ Ld. Tornai graduál f. 130^v (vö. 9. lábjegyzettel) és Öreg graduál p. 207, utóbbi differenciával. A tétel szövegét még két graduálban jegyezték le: Patay graduál f. 58^v, ahol csak az antifóna-szöveg utolsó sorához írtak dallamot, majd az Öreg graduáléval azonos differenciát, valamint a Nagydobszai graduál p. 136. — Az Öreg graduál változatát közli PAPP Anette: *Thesaurus gradualium I. Protestáns graduál-antifónák.* MTA—TKI—Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Kutatócsoportja és a Magyar Egyházzenei Társaság, Budapest 2010. Nr. 968. (Közlése nem pontosan követi az Öreg graduál szövegét, ld. „jogosan” haragszol.)

²⁵ A szöveget a Tornai graduálból közöljük, az Öreg graduál szövegvariánsait lábjegyzetben adjuk meg.

²⁶ Öreg graduál: kiáltóknak

²⁷ Öreg graduál: könyörülj rajtunk

²⁸ Öreg graduál: fiadnak

²⁹ Öreg graduál: testi és lelki

³⁰ Öreg graduál: mert

A kontrafaktum-technika alkalmazása nem a teljes tételt érinti, hiszen az első sorok nem Máriát, hanem a teremtő Istent szólítják meg, s ez a magyar fordításban változatlan maradt. Jelentős átalakítás és kihagyás ott történik, ahol a könyörgés Mária és a szentek közbenjárására is kiterjed. Amint az a latin antifóna és fordításának összehasonlításából látható, a magyar nyelvű antifóna kontrafaktum-része az eredetnél lényegesen rövidebb. A dallamot formáló szerző azonban áthidalja a hiányt: néhány ismétlődő hangot vagy motívumot kihagyva eléri az *omnium*hoz tartozó dallamfordulatot. Ezt azonban zárlattá alakítja és nem vezeti fel a *caelestium* végének megfelelő kvint hangra. A zenei forma meg is sínyli a kihagyást: az utolsó kérés (*adj minékünk lelki és testi békeséget*) rávezetés, előkészítés nélkül indul.³¹

A magyar változatok zeneileg alig különböznek egymástól: a második kérés (*e világnak teremtője*) az Öreg graduálban terccel magasabban indul, s ezzel a középkori alakot követi.³² A Tornai graduál viszont szövegében áll közelebb az eredetihez, melyben kétszer szerepel egymásután a *miserere nostri* könyörgő formula: az *irgalmazz minékünk* kérés ismétlésével nem törekszik választékoságra, hanem csak pontosságra.³³

Az *Üdvöz légy, irgalmasságnak királya, Jézus Krisztus és a Mennynek, földnek nemes teremtője* antifóna jól példázza, hogy a protestáns graduálokba nemcsak rövid liturgikus tételeket, hanem hosszabb terjedelmű, egyedi darabokat is felvettek. Ezekkel a kompozíciókkal a *Regina caeli* és a *Sub tuum praesidium* antifóna, valamint az *Ave maris stella* és a *Novum sydus emicuit* himnusz tételek mellé most két új kontrafaktum társul a „*Salve regina — salve rex*” családhoz.

A következő lapokon:

Csáti Graduál f. 79^v–80^v

Tornai graduál f. 130^v–131^r

Továbbá az elemzett tételek átírásai.

³¹ Néhány magyar nyelvű antifóna, pl. *Barátom, ülj feljebb, Valahol lezend a dög, Barátom, menj feljebb*, ezzel a kivágattal kezdődik. (Vö. *Graduale Ecclesiae Hungaricae Epperiensis* 1635. Szerkesztette és bevezetés: FERENCZI Ilona. *Musicalia Danubiana* 9. Budapest 1988. Nr. 444, 452, 515.) A latin repertoárban egyetlen egy antifóna sem található, mely azt a kivágatot használja indító funkcióban.

³² A graduálok zenei helyesírását ismerve arra is gyanakodhatnánk, hogy a Tornai graduál megfelelő helyét tévedésből terccel lejjebb jegyezték le. Bár a Tornai graduál tételeihez sem írtak kulcsokat, a szép és rendezett külalakú magyar notáció mindenképpen óvatosságra int a hibák és az esetleges elírások megítélésében. Ezért aztán azonkívül, hogy az antifónát a megfelelő kulcs elhelyezésével hangnemi keretbe illesztettük, egyetlen hangot sem változtattunk az eredetin. Ld. a 2. faksimilét és kottamellékletet.

³³ A Patay és az Öreg graduálban másodsor: *kegyelmezz rajtunk*.

te hozzád foglalván. **E**z nap is meg-

ten az Christus Apostolit. **A**iandeko-

zad nagy csuda aiandekal kit senki nem

hallot vala. **E**s ez napot azzal meg-

dicsőited. *Reperatur quoniam ap[osto]lus. Ar. Sz. l. l. k.*

Salve. **J**duós legi irgalmassag-

nak kirallia Jesus Christus. Eletünk **í**duós-

segönk es remenyönk **í**duós legi. **T**e

80 140

hosszad kiáltunk Eванak szankivetet fiai.
 e hosszad fohaszkodunk ohaytuán es sírván
 es síralomnak völgyéből. No azért nekünk
 szoszolunk az te irgalmasságos szemeidet
 mi vánk bűnösökre kerünk fordítsad, es az
 te szent Attiádnak orszaiát es szankivegy-
 nek útama nekünk meg mutassad. *Q*

Oh kegyelmes. Oh irgalmas. Oh

edes Jesus Szűz Marianak fia.

Prosa Poe
nitentia

Dag' siralommal fo-

haskodgiunk az nag' Urstenhez, meg' es-

merven birneinket, es azoknak veget vet-

ven. Nincz az egh^{alot} igaz ember az Usten-

nek dotte ki magaval, jol tehetne, es

Id - vöz - légy, ír - gal - mas - ság - nak ki - rá - nya, Jé - zus Krisz - tus.
 É - le - tönk, üd - vös - sé - gönk és re - mén - sé - gönk üd - vöz - légy.
 Te - hoz - zád ki - ál - tunk É - vá - nak szám - ki - ve - tett fi - a - i.
 Te - hoz - zád fo - hász - ko - dunk ó - hajt - ván és sír - ván ez
 si - ral - om - nak völ - gyé - ből. No a - zért ne - könk szó - szó - lunk,
 az te ír - gal - mas - sá - gos sze - me - i - det mi - re - ánk bí - nő - sők - re
 ké - rönk for - dít - sad, és az te szent A - tyád - nak or - cá - ját ez
 szám - ki - ve - tés - nek u - tá - na ne - könk meg - mu - tas - sad. Ó,
 ke - gyel - mes, ó, ír - gal - mas, ó, é - des
 Jé - zus, szűz Má - ri - á - nak fi - a.

haragból egy kegyelmes te hoz
 sad kiátkozhoz: Isten Isten irgal
 mas minckönk és világnak terem

tőie igazság nekünk és az te gr
 itelen egy fiadert Jesus Christusnak
 esekszéiert: Hogy minckünk lel

ki es testi bekesseget hog ismerhes
 sönk meg: hog csak te vagy felse
 ges Isten mind örökke

De Szabados meg minket minden
 veszedelemtől kegyelmes Christus.

Meghi tartja az nagy Ur Isten az ő
 hív keresztényeit örökke: De az kas
 dag hitetleneket pokolba veti. ves
 re mibelen ki mulnak es arnyek

Mennék fölönk
 világból halálból hűveknek örök vi
 lagra ki az mi bününkert igazsán

Mennynek, földnek ne mes te rem tő je, híveknek örök
világa, ki a mi búne in kért i gázán haragú szol.
Légy kegyel mes te hoz zádk ál tók hoz: Uram Is ten,
ir gal mazz mi né künk, e világnak te rem tő je, ir gal
mazz né künk, és a te e gyet len egy fi a dért, Jé zus
Krisz tus nak e se de zé sé ért: Adj mi né künk
lel ki és tes ti bé kes sé get, hogy is mer hes sünk meg,
hogy csak te vagy fel sé ges Úr is ten mind örök ké.